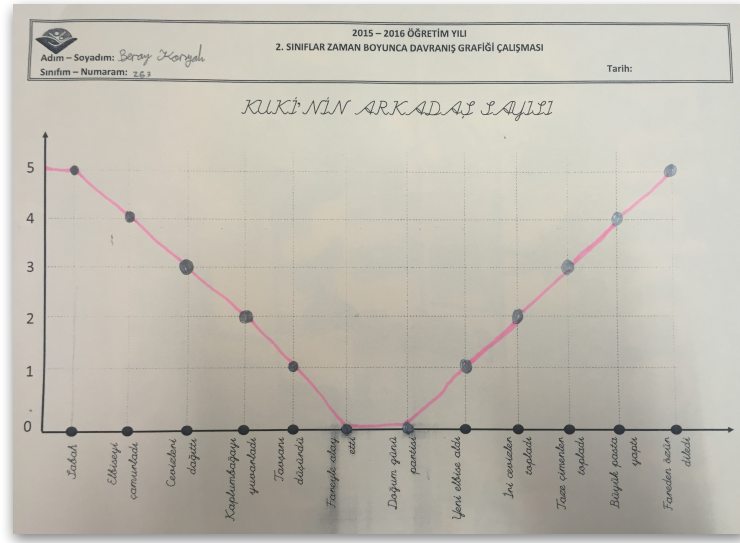

Köstebek Kuki ile Arkadaşlığı İnceliyoruz¹

Şebnem Demir

Ekin Koleji 2. sınıf öğrencileri özdeğerler çalışmaları kapsamında Köstebek Kuki adlı kitabı okudular. Kitapta Kuki adlı haylaz bir köstebeğin arkadaşlarına karşı davranışları ve bunun sonucunda yaşadıkları anlatılıyor.

Kitabı hep birlikte okuduktan sonra hikaye boyunca artan ve azalan şeyin ne olduğu üzerine konuştuk. Böylece Kuki'nin arkadaş sayısının zaman boyunca davranış grafiğini çizmeye karar verdik. Çocuklarla birlikte oluşturulan grafik bize Kuki'nin arkadaş sayısının hikayedeki olaylar boyunca nasıl değiştiğini gösterdi. Grafik yardımıyla hikayeyi yeniden anlattıktan sonra arkadaş sayısındaki bu değişimin nedenlerini incelemek amacıyla bir stok akış diyagramı kullandık.

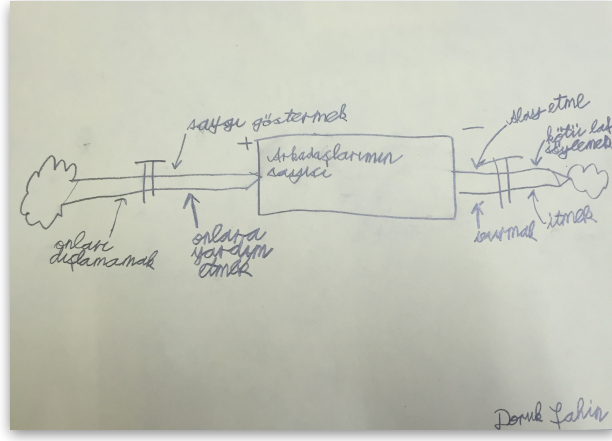

Şekil 1: Zaman Boyunca Davranış Grafiği

Stok akış diyagramımızda Kuki'nin arkadaş sayısını arttıran ve azaltan nedenleri belirleyerek bu nedenler üzerine konuştuk.

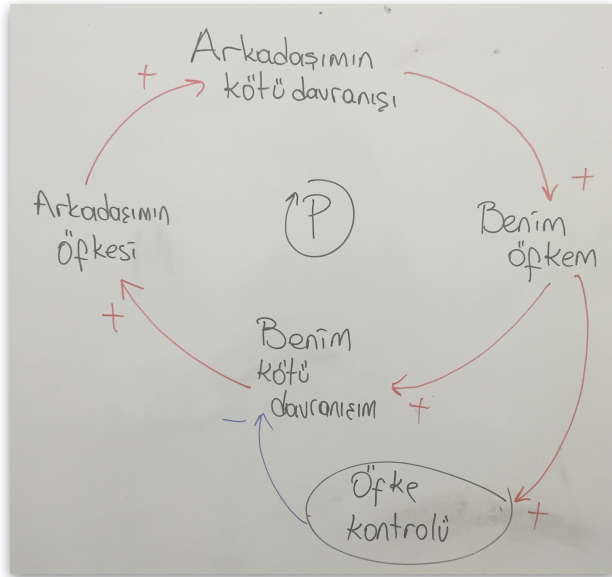
Ardından her öğrenci bu kez kendi arkadaş sayısı için bir stok akış diyagramı hazırladı. Bu çalışmayı yaparken çocuklarımız arkadaş kazanmanın zorken kaybetmenin ne kadar kolay olduğunu farkettiler. Öğrencilerin hazırladığı diyagramlar üzerine de konuşarak arkadaş kaybetme konusunda en önemli etkenin olumsuz davranışlar olduğuna karar verdik.

¹ Eğitimde Sistem Düşüncesi Haber Bültenin 13. sayısında (Kasım 2016) yayımlanmıştır.

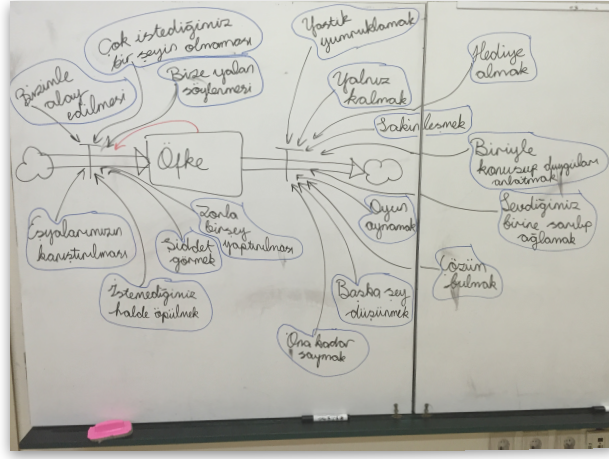
Şekil 2: Stok-Akış Diyagramı

Olumsuz davranışlarımızın nedenleri ve etkileri üzerine daha derin bir inceleme yapmak için öğrencilerle birlikte bir nedensel döngü diyagramı hazırladık. Öğrenciler bu döngünün bir tırmandırma olduğunu farkettiler. Olumsuz davranışlarımız karşımızdakinin öfkesini arttırıyor, bu da onların olumsuz davranışlarını arttırıyor. Karşımızdakinin olumsuz davranışı bizim öfkemizi arttırıyor ve öfkemiz arttığında olumsuz davranışlarımız daha da artıyor. Yani aslında kavga sorunları çözmek yerine daha da tırmandırıyor. Bu döngüyü kırmanın bir yolu olmadığını tartıştığımızda öğrencilerden “Öfkemiz arttığında bunu kontrol etmeliyiz” cevabını aldık.

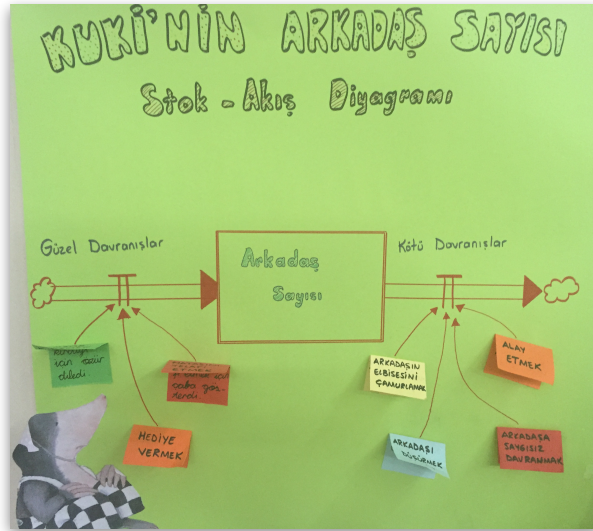
Şekil 3: Nedensel Döngü Diyagramı

Bu cevap üzerine önce öfkemizin neden arttığı üzerine konuşmaya karar verdik. Böylece öfkemizi bir stok olarak alıp bunu arttıran ve azaltan akışlar üzerine konuştuk. Ortaya oldukça dolu bir stok akış diyagramı çıktı. Böylece öfkenin doğal bir tepki olduğu ama mutlaka bir şekilde kontrol altına alınması gerektiği konusunda karara vardık ve stok akış diyagramımızın çıkış akışını belirlerken öfke kontrolü için neler yapabileceğimizi konuştuk.

Şekil 4: Stok-Akış Diyagramı

Böylece basit bir hikaye ile başlayan yolculuğumuz Eğitimde Sistem Düşüncesi araçları kullanılarak yapılan derin analizlerle çocukların sık sık yaşadığı çatışmaların nedenleri ve sonuçları üzerine tartıştıkları verimli bir sürece dönüştü.

Şekil 5: Kuki'nin Arkadaş Sayısı - Stok-Akış Diyagramı